

Arkivnr: 2014/278-42
Saksbehandlar: Stine Karoline Olsen

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Utval for miljø og samferdsel		15.03.2017
Fylkesutvalet		30.03.2017
Fylkestinget		13.06.2017

Kollektivstrategi for Hordaland - Årsrapport 2016

Samandrag

Fylkesrådmannen legg med dette fram Kollektivstrategi for Hordaland - årsrapport 2016.

Årsrapport 2016 gir informasjon om korleis utviklinga i kollektivtrafikken har vore det siste året, og korleis vi ligg an for å nå måla og gjennomføre strategiane i kollektivstrategi for Hordaland. Rapporten er bygd opp kring følgjande tema:

- Når vi måla? Rapportering av utvikling i viktige måleindikatorar
- Økonomiske nøkkeltal. Status i kollektivtrafikken sin økonomi
- Kollektivåret 2016. Viktige hendingar og tiltak i kollektivtrafikken
- Kollektivfakta. Informasjon om passasjerstatistikk, kontraktar o.a.

Dei overordna måla som ligg til grunn i kollektivstrategien er å ta veksten i persontransporten med miljøvenlege transportformer i byområda, og sikre mobilitetsbehov for innbyggjarane i fylket. Passasjerstatistikken viser at fleire reiser kollektivt også i 2016. Både trafikkveksten i Bergensområdet og for heile Hordaland var på fire prosent. Dette er ein noko høgare vekst enn det ein har sett dei to siste åra. Til saman var det 56,4 millionar påstigande i Hordaland i 2016.

I planlegging av framtidig tilbud i Bergen legg ein til grunn at kollektivtrafikken må ha ein årleg passasjervekst på om lag 3,5 prosent dersom ein skal nå målet om nullvekst i personbiltrafikken. Da er potensialet for gang- og sykkelreiser justert opp i høve til tidlegare prognosar. Ein ser dermed for seg 80 millionar kollektivreiser i Bergensområdet i 2030, mot 49,2 millionar i 2016.

Forslag til innstilling

Fylkestinget tek Kollektivstrategi for Hordaland - årsrapport 2016 til orientering.

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Håkon Rasmussen
fylkesdirektør samferdsel

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 27.02.2017

Bakgrunn

Fylkestinget vedtok juni 2014 ein strategi for utvikling av kollektivtrafikken i eit perspektiv fram mot 2030 (sak 30/2014). Kollektivstrategien blir følgt opp av eit fireårig handlingsprogram, som blir rullert årleg. Rullert handlingsprogram for perioden 2017 – 2020 blei vedteke av fylkestinget i desember 2016 (sak 106/2016).

Årsrapport 2016 gir informasjon om korleis utviklinga i kollektivtrafikken har vore det siste året, og korleis vi ligg an for å nå måla og gjennomføre strategiane i kollektivstrategi for Hordaland. Rapporten er bygd opp kring følgjande tema:

- Når vi måla? Rapportering av utvikling i viktige måleindikatorar
- Økonomiske nøkkeltal. Status i kollektivtrafikken sin økonomi
- Kollektivåret 2016. Viktige hendingar og tiltak i kollektivtrafikken
- Kollektivfakta. Informasjon om passasjerstatistikk, kontraktar o.a.

Følgjande oppsummerer utviklinga i dei utvalde måleindikatorane.

Når vi måla?

Dei overordna måla i kollektivstrategi for Hordaland er å ta veksten i persontransporten med miljøvenlege transportformer i byområda, og å sikre mobilitetsbehov for innbyggjarane i fylket.

Det er fastsett fire strategiske grep. Desse gir tydelege føringar for kva som skal til for å få mange fleire reisande med kollektivtrafikken. For kvart av dei fire grepa er det valt ut eit sett indikatorar for å kunne måle om utviklinga går i ønska retning. Strategiske grep og indikatorar er vist i tabellen under.

Overordna mål	Ta veksten i persontransporten med miljøvenlege transportformer i byområda og sikre mobilitetsbehov for innbyggjarane i fylket			
Strategiske grep	Betere tilbod der flest reiser	Enkle reiser	Effektive reiser	Miljøvenleg drift
Indikatorar	<ul style="list-style-type: none"> Reisande med kollektivtrafikken Kollektivandel i Bergensområdet 	<ul style="list-style-type: none"> Innbyggjarane si oppleving av eit enkelt kollektivtilbod 	<ul style="list-style-type: none"> Andel førehandskjøpte billetter Kollektivfelt/sambruksfelt Hastigheit på bystamlinjene 	<ul style="list-style-type: none"> CO₂-utslepp frå kollektivtrafikken Bussar med Euro 6-standard

Best tilbud der flest reiser. For å gi eit best mogleg kollektivtilbod til flest mogleg av innbyggjarane er det nødvendig å tilpasse kollektivtilbodet til dei store reisestraumane i fylket. Dette handlar om å styrke rutetilbodet der det er mange reisande, eller potensiale for nye reisande er stort. Det handlar også om å forenkle linjenett og rutetilbod. Viktigaste indikator for dette er utviklinga i talet på reisande.

I 2016 har kapasiteten i kollektivnettet i Bergensområdet blitt auka, både gjennom om lag 430 nye bussavgangar og forlenging av Bybanen til Birkelandsskiftet. Dette har gitt resultat og i 2016 var trafikkveksten i kollektivreiser i Bergensområdet på fire prosent. Dette gav totalt 49,2 millionar påstigingar. Passasjerstatistikken for heile Hordaland viser også ein samla vekst på fire prosent i 2016, noko som gav 56,4 millionar påstigingar. Passasjerveksten i 2016 er noko høgare enn det veksten har vore dei to siste åra.

I planlegging av framtidig tilbud i Bergen legg ein til grunn at kollektivtrafikken må ha ein årleg passasjervekst på om lag 3,5 prosent dersom ein skal nå målet om nullvekst i personbiltrafikken. Da er potensialet for gang- og sykkelreiser justert opp i høve til tidlegare prognosar. Ein ser dermed for seg 80 millionar kollektivreiser i Bergensområdet i 2030, mot 49,2 millionar i 2016.

Enkle reiser. Kollektivtrafikken skal vere eit enkelt og attraktivt reiseval. Tilbodet skal vere lett å bruke og ha høg kvalitet i heile reisekjeda. Dette handlar om å gjere det enkelt å finne informasjon, kjøpe billett og å auke befolkninga sin kjennskap til kollektivtrafikken. Viktigaste indikator for dette er utvikling i innbyggjarane si oppleving av eit enkelt kollektivtilbod.

I 2016 viser Skyss sine undersøkingar blant befolkninga i Hordaland at stadig fleire opplever det enkelt å finne fram i kollektivsystemet. Undersøkingane inkluderer både kollektivreisande og dei som ikkje nyttar kollektivtransport. I 2016 sa 65 prosent av befolkninga seg einig eller svært einig i at Skyss sitt kollektivtilbod er enkelt å forstå. Dette er ei auke på ti prosentpoeng siste året.

Det er også ein positiv vekst når det gjeld kor forståeleg Skyss sin informasjonen om kollektivtilbodet er, med ein vekst på sju prosentpoeng. Årsakene til denne auken er truleg at stadig fleire nyttar digitale kanalar, som til dømes mobil, og slik får lettare tilgang til oppdatert informasjon.

Effektive reiser. Kollektivreiser skal vere eit reelt alternativ til bilen, også når det gjeld reisetid. Rask og forutsigbar framføring av bussane er ein føresetnad for å levere eit godt tilbud til dei reisande. Dette handlar om infrastrukturtiltak som legg til rette for kollektivtrafikken, og andre verkemiddel som kan få ned reisetida. Viktige indikatorar på dette er utvikling av andelen førehandskjøpte billetter, kollektivfelt/sambruksfelt og hastigheit på bystamlinjene.

Eit viktig verkemiddel for å redusere reisetida er å få ned sal av billetter om bord. I 2016 har andelen førehandskjøpte billetter auka med ytterlegare sju prosentpoeng.

I mars 2016 opna det sambruksfelt for kollektiv og privatbilar med meir enn to personar på strekninga Fjøsanger – Kristianborg som eit forsøksprosjekt. Sambruksfeltet er på 427 meter. Utover dette er det ikkje innført nye strekningar med kollektiv- eller sambruksfelt i Bergen i 2016.

Innføring av tidsdifferensierte bompengar i bompengeringen rundt Bergen i februar 2016 har hatt ein positiv effekt for trafikkavviklinga i korridorane inn mot Bergen sentrum. På enkelte strekningar har ein kunne måle reduserte forseinkingar. Måling av gjennomsnittleg hastigheit for bystamlinjene viser i hovudsak ei positiv endring frå 2015 til 2016.

Miljøvenleg drift. Kollektivtrafikken sitt viktigaste klima- og miljøbidrag er å ta trafikkveksten, og få ein større del av dei motoriserte reisene kollektive. I tillegg vil vi arbeide for at utsleppa frå kollektivtrafikken skal vere så låge som mogleg.

Sjølv om kollektivtrafikk står for ein del av utsleppa, er den eit viktig verkemiddel for å redusere dei totale klimagassutsleppa. Reiser med buss bidreg til å redusere CO₂-utslepp når kollektivreisene erstattar reiser

med privatbil. Tidlegare berekningar har vist at bussar i Skyss-regi står for om lag 6 prosent av det totale CO2-utsleppet frå vegtrafikken, medan lette køyretøy (privatbilar) står for om lag 75 prosent.

Ein stadig aukande del av kollektivreisene blir utført utan direkte CO2-utslepp; i 2016 utgjorde reiser med Bybanen 24 % av kollektivreisene i Bergen kommune. I tillegg kjem reiser som blir utført med trolleybussane på dagens linje 2.

Fylkesvegferjene står for omlag eit like stort CO2-utslepp som heile bussparken i fylket. Skyss har i 2016 lyst ut alle ferjesambanda i nye konkurransar, der det blei lagt inn krav om betydeleg reduserte utslepp av klimagassar. I oktober blei første anbudsrunde med sju ferjesamband avslutta og vinnaren Fjord1 har forplikta seg til å redusere energibruken med 60 prosent og CO2 utsleppa med 87 prosent samanlikna med dagens utslepp. Kontrakt for dei resterande ferjesambanda skal bli tildelt i løpet av første halvår 2017.

Oppstart av nye kontraktar vil skje i perioden 2018-2020. Ein vil med oppstarten av nye ferje anbod oppnå ein betydeleg reduksjon i miljøbelastninga frå ferjetransporten i fylket.